

DOOR WATER VERBONDEN

STERKE DIJKEN, (BE)LEEFBARE ICONEN

Bestuursakkoord op hoofdlijnen voor de bestuursperiode 2019 - 2023

Op 28 maart 2019 is het nieuwe Algemeen Bestuur (AB) van Waterschap Rivierenland geïnstalleerd. In dit bestuursakkoord is op hoofdlijnen vastgelegd welke ambitie het waterschap heeft en welke koers het wil varen in de bestuursperiode 2019 tot en met 2023. Voor het dagelijks bestuur, het College van Dijkgraaf en Heemraden (CDH), en de ambtelijke organisatie is het een leidraad voor de ontwikkeling en uitvoering van het beleid. Dit bestuursakkoord is op hoofdlijnen geformuleerd. De uitwerking zal plaatsvinden in het kader van het nog op te stellen Waterbeheerprogramma 2022 - 2027, de bijbehorende Watervisie, en in de meerjarenbegrotingen.

Waterschap Rivierenland heeft belangrijke opgaven en wil een moderne overheid zijn, midden in de samenleving. Hieronder staan de belangrijkste thema's voor de komende bestuursperiode; uiteraard zullen meer onderwerpen aan de orde komen. De rode draad is uitvoeren van de kerntaken en nieuwe opgaven binnen een afgewogen financieel kader vanuit een moderne bestuurscultuur.

Waterveiligheid

Waterschap Rivierenland (WSRL) heeft de grootste dijkversterkingsopgave van alle waterschappen in het nationale Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). In 2050 moeten alle dijken op orde zijn volgens de geldende normen. Bij de uitvoering van het Deltaprogramma Rivieren willen we goed samenwerken met de provincies, bij de vertaling van de opgaven voor rivierenland, met behoud van ieders verantwoordelijkheid.

Het rivierengebied heeft veel dijken, dus veiligheid staat hier voorop. Maar wel met een realistische kijk op de consequenties en betaalbaarheid. We gaan het gesprek aan met het Rijk over het beoordelingsinstrumentarium en de aanvaardbaarheid van de gevolgen. Het aanpassen van de programmering is een serieuze optie met het oog op het binnen de perken houden van de kosten en op basis

van nieuwe inzichten uit evaluaties en onderzoeken. Niet de kosten, maar de veiligheid blijft leidend in de afweging. Dijkversterking moet met liefde voor het landschap worden uitgevoerd; een landschap waar we trots op zijn. Dijken zijn er niet alleen voor de veiligheid, ze hebben ook andere functies zoals recreatie, wonen, verkeer en natuur. Daar houden we rekening mee in overleg met bewoners en andere stakeholders. Kortom, we streven naar: sterke dijken, leefbare iconen.

Wat betreft waterveiligheid investeren we ook in robuustheid van de regionale keringen in het gebied Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Dit doen we in samenhang met watersysteem maatregelen volgens het integrale programma ASH. Dat kan als voorbeeld dienen voor andere gebiedsprogramma's.

Omgevingswet

De Omgevingswet biedt meer ruimte aan initiatieven voor gebiedsontwikkeling vanuit de maatschappij. Het betekent een transitie van een 'nee, tenzij' naar 'ja-mits'-houding voor de overheid. Het daagt ons uit om keuzes voor de kwaliteiten van ons gebied nog beter te onderbouwen en

als één overheid naar buiten te treden. Door samen te werken met provincies en gemeenten bij het ontwikkelen van omgevingsvisies zetten we koers naar een duurzame en waterinclusieve leefomgeving. De ontwikkeling van een eigen Watervisie helpt ons in dat gesprek.

Klimaatadaptatie

Waterschap Rivierenland zet zich actief in voor een robuust watersysteem om de gevolgen van klimaatverandering te voorkomen of beperken voor mens en dier (overstroming, wateroverlast, droogte en hitte¹).

Dat doen we samen met andere partijen in een gebiedsgerichte aanpak. Een waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting vraagt om inzet van iedereen: overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en burgers. WSRL heeft een herkenbare rol als waterexpert die is gebaseerd op een Watervisie. Onze rol opvatting (expert, trekker, ondersteuner, facilitator) is afhankelijk van het onderwerp. WSRL gaat investeren in klimaatadaptatieve maatregelen. Over de financiële kaders en de kostenverdeling zullen afspraken worden gemaakt.

¹ De gezamenlijke overheden hebben zich in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie ten doel gesteld dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht.

Biodiversiteit

Biodiversiteit is kortweg de verscheidenheid aan leven. De biodiversiteit staat in Nederland onder druk. Ons waterschap onderkent dat zij een rol heeft in het versterken van de biodiversiteit, voor zover gerelateerd aan de taken van het waterschap. Zo zal biodiversiteit moeten worden betrokken bijvoorbeeld bij het ecologisch maai-beheer van dijken, sloten en wegbermen, het onderhoud van terreinen

van de afvalwaterzuiveringen, of bij het realiseren van projecten zoals vissages. Uiteraard blijft daarbij het goed functioneren van het watersysteem, in termen van aan- en afvoer van water en verkeersveiligheid, het uitgangspunt. In het kader van de waterkwaliteit en biodiversiteit gaat het waterschap in gesprek over het omgaan met graafdiereen en invasieve exoten

Waterkwaliteit

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is gericht op het bereiken van een gezonde chemische en ecologische kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in 2027. Er is de afgelopen jaren veel vooruitgang geboekt, waardoor de waterkwaliteit is verbeterd. We voelen de urgentie om deze vooruitgang te continueren. We willen daarbij samen optrekken met bedrijven, inwoners en andere overheden, want een goede waterkwaliteit kunnen we niet alleen bereiken. Kosteneffectiviteit en slim werken zijn belangrijke begrippen die onze aanpak kenmerken. We hebben de

ambitie om de doelen in 2027 te halen, maar we zijn ook realistisch, omdat we weten dat de KRW-systematiek ingewikkeld is en niet altijd recht doet aan de verbetering van de waterkwaliteit.

Opsporing van veroorzakers van vervuiling krijgt prioriteit. Daarmee kunnen we invulling geven aan het principe dat de vervuiler betaalt. Tot slot maken we ons sterk voor het reduceren van nieuwe stoffen in het watersysteem, zoals medicijnresten, micro-plastics en hormoonverstoorders.

Participatie

Waterschap Rivierenland werkt vanzelfsprekend samen met inwoners, medeoverheden en andere stakeholders bij de uitvoering van haar taken.

Daar waar inwoners, ondernemers of andere stakeholders zelf taken kunnen oppakken, wil Waterschap Rivierenland dat stimuleren en het zelforganiserend vermogen vooral aanbrengen. Participatie en initiatieven daar waar het kan, ontzorgen daar waar het moet.

Uitgangspunt bij Waterschap Rivierenland is gezamenlijk eigenaarschap ('de dijk en het water zijn van ons allemaal'). We werken samen met partners aan gebiedsontwikkeling en willen meekoppelkansen verzilveren, maar wel binnen duidelijke (financiële) kaders, met een heldere rolverdeling en vanuit een Watervisie voor de lange termijn. Externe partijen hebben ook zelf een verantwoordelijkheid; meekoppelen betekent meedoen en meebetalen, maar ook ruimte geven.

Energietransitie

Om ons klimaat kun je niet heen. Nederland wil toe naar een duurzame energievoorziening². Niet morgen, maar vandaag beginnen met de uitdagingen van de klimaatverandering is dan ook het motto voor Waterschap Rivierenland. Zij wil daaraan bijdragen door uiterlijk in 2030 energieneutraal zijn.

In 2020 wekken we zelf bijna 40% duurzame energie op. Voor de bestuursperiode tot 2023 zetten we onze huidige strategie voort. Dit betreft onder andere het ombouwen van rwi's tot energiefabrieken, de aanleg van zonneparken en energie besparen waar dat kan. Daarnaast nemen de kansen voor windenergie toe: we worden door lokale partijen benaderd om samen windenergie te ontwikkelen. In deze bestuursperiode gaat het waterschap in gesprek of en zo ja in welke mate en op welke wijze het waterschap energieproducent kan zijn. Tot slot kunnen we met warmte en koude uit oppervlaktewater en effluent (aquathermie) bijdragen aan een maatschappelijke behoefte. Dit gaan we nader verkennen. Het faciliteren van aquathermie levert overigens geen bijdrage aan het doel van Waterschap Rivierenland om zelf energieneutraal te worden.

Voor de lange termijn zijn de energie-ambities mede afhankelijk van externe factoren. Dit is kenmerkend voor het transitieproces waar we in zitten. Het heeft effect op de route waarmee het waterschap haar doel voor 2030 precies gaat behalen. Dat vraagt om een periodieke herijking van de energiestrategie.

² Het kabinet neemt binnenkort een besluit over het Klimaatakkoord.

Innovatie

Waterschap Rivierenland is in 2018 uitgeroepen tot best bestuurde decentrale overheid, onder andere vanwege de actieve wijze van innoveren waarbij inwoners, bedrijven en organisaties worden betrokken. Dit willen we ook in de komende bestuursperiode blijven doen. Het waterschap stimuleert en draagt bij aan innovatie-initiatieven met externe partijen en samen met collega-waterschappen. We willen met innovatie vooral onze kosten verlagen, kwaliteit verhogen en kwetsbaarheid verminderen.

Waterbeheerprogramma en Watervisie

Het Waterbeheerprogramma³ is het centrale beleidsdocument van het waterschap en is koersbepalend voor de taakuitvoering. In deze bestuursperiode zal een nieuw Waterbeheerprogramma 2021 - 2027 worden opgesteld. Als start van het proces om tot een nieuw Waterbeheerprogramma te kunnen komen, zal een Watervisie worden ontwikkeld. Deze Watervisie benoemt onder andere strategische ontwikkelingen en

kansen voor het waterschap. Deze Watervisie zal een lange termijnvisie opleveren en daarmee een kader bieden voor het Waterbeheerprogramma. Tevens biedt deze Watervisie input voor provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies en gebiedsprogramma's.

³ Het Waterbeheerprogramma is een verplicht planfiguur voor de waterschappen.

Financiën

Solide en duurzaam financieel beleid blijft ook deze bestuursperiode het uitgangspunt. Het waterschap kent grote opgaven dus nieuwe ambities moeten goed financieel worden afgewogen. Bij voorkeur worden oude ambities ingeruild tegen nieuwe.

De ontwikkeling van de schuldpositie van Waterschap Rivierenland daalt op termijn onder de kritische norm. Er is nu geen reden om hier actief op in te grijpen. Wel zal vinger aan de pols worden gehouden wat de invloed is van nieuwe opgaven op de schuldpositie. Het bestuur gaat onderzoeken of het nodig is om een "spaarpot" op te bouwen als financiële buffer voor nieuwe opgaven die zich op termijn gaan voordoen. Het bestuur zal zich, net als in de afgelopen bestuursperiode, inzetten voor beperken van de lastenstijging. Doordat sprake is van forse inhoudelijke opgaven en doordat we nog moeten toegroeien naar een financiële dekingsgraad van 100%, zullen de lasten wel stijgen. Deze lastenstijging moet beperkt blijven tot een nader af te spreken bandbreedte. De besluitvorming over de hoogte en de omvang van de bandbreedte kan plaatsvinden bij de vaststelling van de aankomende begroting 2020/meerjarenraming 2020-2024. Dan beschikt het Algemeen Bestuur immers over materiaal om goed te kunnen oordelen over de bandbreedte. Daarbij streven we naar een zo evenwichtig mogelijke verdeling van de lastenstijgingen over de categorieën.

Het latente kwietscheldingsbeleid zal worden voortgezet. Eén van de aspecten die zal worden nagegaan is of het in enige mate laten betalen door de ingezetenen voor de kwijtscheldingen van kan besparen aan de genoemde evenwichtige verdeling van de lasten.

Bestuurscultuur

Binnen Waterschap Rivierenland wordt gewerkt vanuit een breed decentraal bestuursakkoord. Hierbij ervaart men dat werken vanuit de gemeenschappelijkheid leidt tot meerwaarde. Het Algemeen Bestuur kiest voor een heldere kaderstellende en controlerende rol. Oog voor belangen van mens en dier, voor ondernemers en overige stakeholders.

Vanuit een open houding, waarbij luisteren en en openstellen voor elkaars afwegingen de basis is. Werken aan een cultuur van verbinding. Verbinden met elkaar, verbinden met de gebieden en verbinden met het College van Dijkgraaf en Heemraden, die breed gedragen wensen herkennen en vertalen naar beleid. Het Algemeen Bestuur durft in de modder te staan en is zichtbaar in de gebieden om te kunnen ontvangen, door te geven, maar ook in vertrouwen te agenderen bij het college. Hierin past geen cliëntelisme, wel een nieuwsgierige en creatieve 'handen uit de mouwen' houding.

Het College van Dijkgraaf en Heemraden (CDH) staat ten dienste van het Algemeen Bestuur. Zij zoekt actief verbinding met het Algemeen Bestuur om de kaderstellende en controlerende rol goed te faciliteren en voelt zich ambassadeur van Waterschap Rivierenland namens het hele Algemeen Bestuur. Oog voor (deel) belangen, draagvlak, actief luisteren en communiceren, is voor het CDH uitgangspunt. Het CDH zal als netwerkende verbinder optreden, zowel binnen als buiten Waterschap Rivierenland. Zij krijgt vanuit het Algemeen Bestuur ruimte en vertrouwen om binnen de vastgestelde kaders slagvaardig te handelen en waar geen kaders zijn deze agenderen. Werken vanuit wederzijds vertrouwen, waarbij niet het aantal zetels, maar de inhoudelijke argumenten

vertrekpunt zijn. Via nieuwe werkvormen zal het CDH bij belangrijke thema's al in de beeldvormende fase verbinding maken met het algemeen bestuur.

Het Algemeen Bestuur en het College van Dijkgraaf en Heemraden zijn zich zeer bewust dat zij voorbeeldgedrag dienen te vertonen wanneer het gaat om integer handelen. Over nevenactiviteiten is ieder bestuurslid transparant. Deze activiteiten zullen niet strijdig zijn met de belangen van Waterschap Rivierenland en worden transparant op de website van het waterschap geplaatst. Integriteit is een belangrijke waarde voor het bestuur. Er geldt een bestuurlijke gedragscode en integriteit is een regelmatig overleg onderwerp van gesprek, zodat bestuurders hun houding met elkaar kunnen blijven afstemmen.

De komende periode wordt geëxperimenteerd met een presidium bestaande uit de commissievoorzitters en de dijkgraaf. In dit presidium wordt gesproken over de voorbereiding van de agenda's van de commissies en het Algemeen Bestuur en wordt teruggekeken op de wijze van vergaderen. Daarnaast komt er een overleg tussen de fractievoorzitters en de dijkgraaf met als doel om te spreken over onder andere verdragen, zaken, integriteitskwetsies en een jaaragenda (termijnkalender). Jaarlijks vindt er binnen Waterschap Rivierenland een evaluatief overleg plaats met het gehele bestuur. In dit gesprek wordt ingegaan op de omgangsvormen binnen Waterschap Rivierenland en de rol van de leden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Door samen verantwoordelijkheid te voelen en te nemen werkt Waterschap Rivierenland aan een waterschap dat we door kunnen geven.

